

Kilos n̄g m̄ga Kapisanan sa Rizal

PALATUNTUNAN NG KALIPUNAN

Pitnagat, kalalagyan at layon.

Pangkat 1. Ang KALIPUNANG ito'y binubuò n̄g madlang kapisanang natatayò sa lalawigang Rizal, at pinainamagatang KALIPUNAN NG MGA KAPISANAN SA RIZAL.

Pang. 2. Matátatag ang KALIPUNANG ito sa Pasig, pangulong bayan n̄g Rizal.

Pang. 3. Lalayunin at pagsusumakitang maganap n̄g KALIPUNAN ang m̄ga sumusunod:

a) Pagsisikap sa ikapagkakaisá n̄g madlang kapisanan sa lalawigang ito, sa nasang pagkakatuto n̄g m̄ga karunungan, artes at sport.

b) Pagtatayò n̄g kapisanan sa m̄ga bayang wala pa nitò, na masasaklaw n̄g KALIPUNAN.

k) Tumulong, umayos at magpasigla sa m̄ga kapisanang nalulnoy ang sikap sa pagpapantlál n̄g kanilang magagandang adhiká.

d) Pagbaka sa m̄ga bisyo at m̄ga kasamaing ikinaiimbí n̄g táo.

e) Ang iba pang m̄ga bagay na nahhiingil sa ikatatatalino, ikasusulong at ikararangal nitong lalawigan.

Kapulungang tagapamahala.

Pang. 4. Ang Pamahalaan n̄g KALIPUNANG ito'y sasakamay n̄g isang Kapulungang bubuòin n̄g m̄ga Kinatawáng ihahalal n̄g m̄ga kapisanang kaanib, na makakasingdami n̄g isang ibayo n̄g bilang n̄g nasabing m̄ga kapisanan. Sa unang pulong na gagawin n̄g m̄ga Kinatawán ay hihirang sa kanilá n̄g isang magiging Pangulo at isang Pangalawang Pangulo n̄g KALIPUNAN; pipili rin naman n̄g isang Kalihim, isang Pang. Kalihim at isang Tagaingat-Yaman na pawang hindi Kinatawán. GAYON MA'Y DAPAT UNAWAING hindi ibinabawal na mapahalal sa alin man sa huling tatlong tungkol na ito ang isang Kinatawán, n̄gumi't kinakailanang magbitiw n̄g pagkakinatawán upang magampanán yaon, at sa bagay na ito'y ang kapisanang kinaaniban niya'y maghahalal n̄g kanyang kahalili.

Lahat n̄g máhalal sa m̄ga tungkuling nasaysay sa itaas ay manunupad sa boong isung taón ó hangang mapalagay ang bagong Lupong Tagapamahala.

Pang. 5. Sino man sa m̄ga ginoong bumubuò n̄g Kapulungang Tagapamahala ay maaaring pigilin sa tungkol ó kaya'y papagbitiwin sanhi sa isang inasal na di karapatlapat, na ano pa't nakasisirá sa kabuhayan n̄g KALIPUNAN ó nakasisirang puri sa karanġalan nito. Ang pagpigil na ito't pagpapabitiw n̄g tungkol ay ipasisiyá n̄g Kapulungan pagkatapos na malitis ang may-sala at mapagkilalang nauukol ang gayong pasiyá. Sa gayo'y magtatadhaná n̄g isang di

karaniwang pulong n̄g kapisanang kinaaniban n̄g pinapagbitiw, kung ito'y Kinatawán, upang maghalál n̄g kahalili niya.

Pang. 6. Ang Kapulungang Tagapamahala'y magpapasyá n̄g m̄ga bagay bagay na natutunġo sa ikagaganap n̄g m̄ga layon n̄g KALIPUNAN, gaya halimbawa n̄g pagdaraos n̄g mga papulong sa iba't ibang kapisanan, paggawá n̄g m̄ga veladang ukol sa ikatututo, paglalakháy na may kapakanán, pagtatatag n̄g m̄ga klub, paglalathalà n̄g páhayagan, pagtatayò n̄g m̄ga aklatan, at ibp.

Gagawá rin ang Kapulungan n̄g isang Ali-tuntuning susundin sa ikaayos n̄g m̄ga pagpulong.

Sa Pangulo

Pang. 7. Ang Pangulo'y siyang kakatawán sa KALIPUNAN, at tutungkulin niya ang m̄ga sumusunod:

a) Tupari't ipaganap sa kalahatán ang m̄ga nauukol na tadhaná n̄g Palatuntunang ito at ang tanang pagkáyarian sa m̄ga pulong.

b) Mangulo sa m̄ga pagpulong n̄g KALIPUNAN at magpapanatili n̄g lubós na kaayusan sa boong pag-uusap.

k) Sumaksi sa pamamag-itan n̄g kanyang pirmá, sa katibayan n̄g pagkakaanib n̄g bawa't kapisanan.

d) Maglagdá n̄g atas sa Tagaingat-Yaman tungkol sa m̄ga pagbabayad na gawin.

e) Tuwing m̄ga buan n̄g Hulyo at Enero ay magbibigay sulit sa harap n̄g isang dakilang pulong n̄g lahat n̄g kapanig, tungkol sa m̄ga nagawá n̄g KALIPUNAN sa boong anim na buang natalikdán.

f) Sa pulong ay makapaghahayin n̄g kanyang palagay, n̄gumi't hindi makakikiling sa alin mang kalooan kundi sakaling magkápatas.

g) Ang iba pang m̄ga gawaing nauukol sa Pangulo.

Sa pangalawang Pangulo.

Pang. 8. Ang Pangalawang Pangulo ay siyang hahalili sa Pangulo pagka ito'y hindi makapanungkol sanhi sa isang makatwirang dahilán. Sa bagay na ito'y tataglayin niya ang lahat n̄g karapatán at katungkulang naátang sa Pangulo.

Sa m̄ga pulong ay makapagpapalagay at makaboboto.

Sa Kalihim

Pang. 9. Ang Kalihim ang siyang maglingat n̄g m̄ga kasulatan n̄g KALIPUNAN, at magiging tungkol niya ang m̄ga sumusunod:

a) Magtaglay n̄g isang aklát na kalálagdaan n̄g m̄ga pamahayag n̄g pag-anib dito n̄g m̄ga kapisanan; isang pagtititikan n̄g m̄ga akta n̄g

lahat ng pulong na ganapin, at isang ukol naman sa mga katibayan ng pagkakaanib.

b) Gumawá at magpatotoo sa akta ng lahat ng pulong ng KALIPUNAN, at magpahatid ng mga salin nito sa mga kapisanang kaanib.

k) Punirmi sa mga katibayang itutulot sa mga kapisanang bagong anib.

d) Magpadalá buan buan sa Tagaingat-Yaman ng kabuoang bilang ng mga kapanig sa bawa't kapisanan.

e) Tumawag ng pulong alinsunod sa nasaysay sa Palatuntunang ito, at ayon sa magalingin ng Pangulo.

f) Mag-ingat ng isang lambál ng bawa't kalatas ng Kalipunan, gayon din naman ng mga liham na tangapin nito.

g) Ang iba pang mga gawaing nauukol sa Kalihim.

Sa pangalawang Kalihim.

Pang. 10. Ang Pangalawang Kalihim ay siyang tatayong Kalihim pagka ito'y hindi makapanungkól sanhi sa isang makatwirang kapisanan; at sa ganito'y gaganapin niya ang lahat ng gawaing natatadhana sa tungkol na yaon.

(Tatapusin)

ALITUNTUNIN SA LOOB NG KAPULUNGAN.

Hanay ng pag-uusapan.

Pangkat 1. Ang mga gagawin ng Kapulungan ay iaayos dito sa sumusunod:

a) Pagbasa ng akta ng sinusundang pulong, at ang pagtatakdá ng mamagalingin dito ng Kapulungan.

b) Pagbasa ng mga sulat na tinanggap ng Kalihimán.

k) Mga gawaing di pa natatapos.

d) Pagbibigay-alam ng mga Lupon Tagasuri.

e) Mga bagong palagay na isinulat.

f) Iba pang palagay na di itinitik.

Pangkat 21. Upang mabago ang pagkakásunod-sunod na ito'y kinakailanang ipatantó sa Kapulungan at sang-ayunan ng dalawang bahagi ng mga Kinatawáng kaharap.

Sa paghaharap ng palagay.

Pangkat 3. Ang mga palagay na isinulat ay kinakailanang iharap ng isa man lamang na Kinatawán, at magpapadalá ng isang salin sa bawa't Kapisanang kaanib at isa sa Kalihiman ng Kalipunan, sanlingo muna bago dumating ang pulong. Ang mga palagay na di itinitik ó sa salita lamang ay kinakailanang pangalawahán ng ibang Kinatawán upang mapag-uusapan.

Pangkat 4. Ang mga palagay na itinitik, kaylan ma't napaharap na, ay hindi mabawhi ng nagpalagay, nguni't maaaring baguhin niya samantalang di pa napag-uusapan; ang mga di itinitik ay maimurong ó mababago ng nagharap.

Pangkat 5. Kaylan ma't kakailanangin, ang bawa't palagay ó munakalá ay ipailalim muna sa kapasiyahan ng isang Lupon Tagasuring

ihahalal ng Pangulo, bago pagtatalunan ng Kapulungan.

Pangkat 6. Makapaghaharap ng pagbabago sa alin mang palagay na pinag-uusapan, at yaon'y maaaring pagtibayin kung mapagtibay ná ang palagay na binabago.

Pangkat 7. Maimumungkahing pag-usapang muli ang isang bagay na napagtibay ná.

Sa pagtatalo.

Pangkat 8. Alin mang Kinatawán ay di maaaring magsalitá hangang di itinutulot ng Pangulo.

Pangkat 9. Sa pagtutulot ng pagsasalitá ay susundin ang mga sumusunod:

a) Ang Kinatawán na ang kanyang palagay ang pinag-uusapan ay siyang may katwirang makapagsalitag una, kahi't may naunang humingí.

b) Alin mang Kinatawáng nakapagsalita na tungkol sa isang bagay ay di na muling makapagsasalitá ng hingil din doon kaylan ma't may ibang humilingí ng pangungusap. Gayon ma'y maitutulot ng Pangulo kung kinakailanang sa ikaliliwanag ng pinag-uusapan.

k) Sa ikaayos ng pagtatalo ay pagsasalihihin ang mga magsasalitá, isang umaayon at isang hindi.

d) Ang bilang ng makapagsasalitá sa bawa't munakala ay di hihigit sa anim, na tatlong ayon at tatlong hindi, at di lalampás sa limang minuto ang pagsasalitá ng bawa't isa; nguni't dapat unawaing ang Kinatawán na ang kanyang palagay ang pinag-uusapan ay maaaring makapagsalitá pa sa huli kaylan ma't kanyang nanasain.

e) Dapat pakingáng una ang mungkahing paghingí ng paliwanag at pasiyahang una ang alin mang "question previa" bago ipagpatuloy ang pag-uusap sa alin mang munakalá.

Pangkat 10. Sa pasiya ng Pangulo tungkol sa pagtutulot ó hindi ng pagsasalitá, ay makatututol ang dalawang Kinatawán, at kung magkaganito'y hihingin ng Pangulo ang pasiya ng Kapulungan at ang kahatulán nito ang siyang susundin.

Pangkat 11. Hanga't nagsasalitá ang isang Kinatawán ay di mababalam nino man, liban na lamang kung nalalayó sa pinaguusapan ó lumalabag sa Alituntunin

Pangkat 12. Hindi makapagsasalitá ang alin mang Kinatawán ng ikaáulipasta ó ikasisirang puri ng iba.

Iba't ibang bagay.

Pangkat 13. Ang pagboto ay maaaring gawing hayág ó lihim, at kaylan ma't hayág ay hindi makatatangí ang sino mang Kinatawáng kaharap sa pulong.

Pangkat 14. Sino mang Kinatawáng di dumaló sa mga pulong na itinatakdá ng Palatuntunan ay mapaparusahang magbayad ng sampung céntimos (10) at ito'y mahuhulog sa kabán ng KALIPUNAN at malalaan sa mga gugol ng Kalihiman. Ang Kinatawáng makalawang sunod na di dumaló sa mga pulong at di nagbabayad

nã tadhanang parusa, ay ipagbibigay-alam nã Kalihim sa Kapisanang kinauukulan, at sa ikatlo pang pagkukulang ay mapapatiwalag ná sa Kapulungãan, at ang pasiyang ito'y ipatatantò rin sa Kapisanang kinauukulan upang makapaghalal nã bagong Kinatawan.

Pangkat 15. Ang masagwang gawain nã alin mang Kinatawan ó ang paglalag niya sa mãa palatuntunang umiiral nã Kalipunan ay sukat nãng maging dahilan upang mapaalis nã Pangulo sa harap nã pulong; gayon ma'y makatututol sa Kapulungãan ang násabing Kinatawan, at ang boto nã dalawang ikatlong bahagi nã mãa kaharãp ay siyang lúbusang makapagpapasiyá sa tutol na yaon.

Pangkat 16. Ano mang pagbabago ó pagdaraglag sa Alituntuning ito ay gagawin ayon sa tadhanã nã Palatuntunang umiiral nã Kalipunan.

Pinapagtibay nã ika 15 nã Nobyembre nã 1908.

"Samahang Mapagsikap."

Ang Kalihim nã Samahang itó, ay magalang na naga-panyaya sa lahat nã kasapi sa pulong-karaniwan, na idáraos sa iká 8 nã Agosto, sa oras na iká 3 1/2 nã hapon, sa bahay nã Inãt-Yaman na si G. Felipe de Jesús.

At ang náatasã magbigay nã panayám ay si G. Filemón Tanchoco, pagkatapos suriin at ipahayag sa madlá aã mãa nalikom at nagugol na salapí sa beladaã idinaos nã Samahan noong iká 27 nã Hanyong naglaan.

Isinasamò ang mahigpit at maagaã paglaló.

¡Ikáw ba'y magkuro!

(Sa aking Bulaklak.

Kay walã mong lingap! Kay walã mong awã!
Lagi nang tahimik, tawí na'y payapã,
hindi na winaring

ang pagpapabayã ay aking dalitã
at ikasawí nã palad na dukhá!

Dí na ginuaitã! Dí na pinagkuròng
isáng káluluwá sa dusa'y gugupò,
sa hin lí pagpan-fo,

ang abãng buhay ko'y kagyã't malúlugsò
sa lumáy, bagabag at sa pagkahapò!

Tugón ka na sana at dilidilihin
ang aking pagsamò, tapat na paghain,

Huwág maniwalang
ang ulilang pusò'y dí na malalagín
dí na maluluhã sa dí na pagpansin.

Ikáw ba'y magkurò! Sandaling linaingín:
kung ikáw bang iya'y matulad sa ákin,

dí ka ba mamanglãw?
dí kayã itangis at iyóng isiping
ako'y walãng habãg at walãng damdamin?

Hakã nãã... sabi na, iyong ipagtapat
kung hindi totoó ang sabi kong lahat;
dí ba kung sakali

na ikáw na iya'y humihinging habãg
kung dí ka tuluta'y halos ikaiyák?

Nguni't sa abã ko! Ayaw kang sumagót!
Winalãng babalã ang lahat kong lungkót,
at ikinatutuã

ang ako'y mimalas sa pagkakalugmók
sa banig nã hirap at madlãng himutók!

Huwág ka bang ganyán! Ikaw ba'y maawã!
Dí likás sa táo ang maging dakilã
sa gawãng pag-apí;

unapí ay labãg sa banal na nasã,
maawã ay siyãng sagisag nã diwã!

Iyán ang hangãd ko! Itó nãã ang tunay,
lunggatí nã pusòng tapát at dalisay;
mangyari ay ikáw

ang paraluman ko't siyãng tanging búhay,
na pipintuhin magpahangang hukay.

PAROPARONG BATA.

Malulos, Bul.

LA ESPERANZA

A mi bella "AZILEF"

Allá en los recónditos pliegues del corazón humano, existe escrito con caracteres de oro una palabra, y que sola ella basta para aminorar los innumerables males de que se halla sembrada esta penosa y pasajera senda de la vida: "la esperanza".

Ella hace levantar y erguir la frente del misero mortal que la calamidad y la desgracia le han hecho su vil juguete, oprimiéndole bajo el indómito peso de su acerba crueldad...

Ella constituye la salvación del infeliz navegante, que perdido entre las inmensidades del océano, y combatido por la inconsciente furia de las encrespadas olas, se nubla su frente con el futuro infortunio, se acobarda y se entrega en manos de la desesperación...

Ella ciñe con el laurel de la victoria la frente del feroz guerrero que, cubierto de llagas y de heridas el erguido cuerpo, se lanza a la sangrienta lid, medio revestido de valor y de cobardía...

Ella constituye la felicidad de los amantes que, cansados de la vida por fútiles desengaños, yacen medio muertos deplorando su suerte, alejándose de esta vida y acercándose a la eternidad, para dormir el sueño eterno de la muerte. Mas ella les infunde vida, resucitando sus amores ya muertos por fatales desengaños, haciendo de ellos, miserables y desgraciados que son, felices y aventurados amantes.....

Ella, en fin, labra y brinda la felicidad de este, que arrestado por crueles pesares, gime y suspira, porque una mujer, la bella hija de Filipinas, le hace sufrir mil y mil penalidades.

Ella, en una palabra, es el bálsamo, que cura los males de la vida es la misma vida..., la salvación del misero mortal... En ella está todo...

"¡Ama y espera!" esta es la norma que en mi sendero llevo. Ama y espera, esto es lo que la esperanza me dicta en lo profundo de mi corazón.

Ama, me dice, porque es preciso amar para ser amado; espera, porque tarde ó temprano se realizarán tus dorados sueños, y verás ceñida tu frente con el laurel de la dicha y de la felicidad....

"Ave" yo te saludo ¡oh arca de salvación...! y te ofrendo el triste lirismo de mi ferviente veneración. . .

ORDNAEL de NOSBAJ.